häid läbikäimisvõimalusi rahvarikkale alale Jõgeva, Vaimastvere ja Kärde ümbruses. Teiseks suuremaks liikimisteeks on Põltsamaa-Mustvee maantee, mis läheb läbi kihelkonna edela-kirde sihis ja ühendab raudteega kihelkonna kaugemat idapoolset osa. Maanteed lõikuvad Jõgeva alevi, mõisa ja raudteejaama kohal, moodustades siin kihelkonna tähtsama liikimis-keskkoha. Rida vähemaid teid ühendab maanteega eemalolevaid asulaid ning ulatub naabruskihelkonnisse.

Majanduslised olud. Laiust võib pidada üldiselt jõukaks ja majandusliselt edasijõudvaks kihelkonnaks. Elanikkude tulualadeks on põllutöö, karjakasvatus, käsitöö ja talvel veod.

Kõige harilikum on 6 ja 7 põllu pidamise viis. Peale rukki, nisu, odra ja kaera kasvatatakse veel kartulit, lina, tatart, hernest,

E. Witoff'i foto.

70. joon. Vana ait Pedja jaama lähedal koolimaja juures.

segavilja. Parim põllumaa on voortel ja põhimoreen-kühmadel. Kärde mõisas tehti 1903.—05. a. suuremaid maaparanduse-töid — muudeti umbes 75 ha sood heinamaaks.

Taludes on enamasti segakari, mõisais angeli ja friisi kari. Piim viiakse osalt kohalisse piimatalitusse, osalt tehakse kodus võiks ja müüakse ülesostjaile või viiakse Tartu. Sulgloomi ja kodujäneseid peetakse taludes vähesel arvul — ainult oma tarbeks.

Eeskujuline põllupidamine on Jõgeva mõisas, mis Seemnevilja-ühisusel rendil. Seal on suurem teravilja, heinataimede, kartuli ja juurvilja sordikasvatus ja -parandus. Kodu- ja välismaa taimesortide seast otsitakse võrdluskatsete abil meie oludele kõige kohasemad sordid välja, mida parandatakse ja välja arendatakse. Sooparanduse ja -kasutamise alal on silmapaistev kihelkonna piiril asuv Tooma soo-